

Учасники четвертих Граківських читань

знайшла відображення насамперед в роботах таких німецьких дослідників як К. Паре, Г. Коссак, Л. Метцнер-Небелсик. Він призвав дуже обережно і вдумливо відноситися до ревізії центральноєвропейської гальштатської хронології та не поспішати «немедленно переносить трафарет» цієї схеми на передскіфські та ранньоскіфські старожитності Півдня Східної Європи. На користь подібного підходу свідчать, наприклад, такі обставини. Прихильники згаданого поновлення загалом не можуть знайти компроміс з приводу абсолютного датування деяких опорних з точки зору хронології центральноєвропейських комплексів (як правило, це певні металеві вироби чи їх групи, наприклад, відомий скарб Прюдь в Угорщині). З іншого боку, подібні металеві центральноєвропейські вироби-хроноіндикатори поодинокі в комплексах доскіфського і ранньоскіфського часу Східної Європи, тому застосування їх як надійних основ для датування досить проблематичне. Міркування І.В. Бруяко знайшли підтримку деяких колег.

Під час підбиття підсумків конференції було обговорено низки питань щодо актуальності про-

ведення подібних наукових форумів, можливості оперативного видання археологічних матеріалів у наш час, необхідності критичного ставлення до матеріалів з приватних колекцій, оскільки іноді деякі дослідники без належного критичного ставлення використовують у наукових працях підробки. На цих та інших питаннях сучасної археології України сконцентрували увагу О.Б. Супруненко, О.В. Переводчикова, Ю.В. Болтрик, І.В. Бруяко, Т.Л. Самойлова, Г.І. Шаповалов, Г.М. Тощев.

Учасники конференції мали можливість оглянути експозицію першого в місті приватного музею зброї, найдавніші експонати якого належать до кам'яної доби.

Матеріали конференції знайшли відображення у 67-ми достатньо повно виданих доповідях, що супроводжуються рисунками й фотографіями (XI том «Старожитностей Степового Причорномор'я і Криму», загальний обсяг 298 с.).

Усі науковці одностайно підтримали пропозицію щодо проведення V Граківських читань у 2009 році.

Одержано 29.12.2004 С.А. СКОРИЙ, Г.М. ТОЩЕВ

МІЖНАРОДНА АРХЕОЛОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ У м. КОРОСТЕНЬ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Із 6 до 8 вересня 2004 р. у м. Коростені Житомирської обл. пройшла Міжнародна археологічна конференція «Стародавній Іскоростень і слов'янські гради VIII—X ст.». У ній взяли участь провідні фахівці в галузі слов'яно-руської архео-

логії з Росії, Білорусії, Польщі, Франції, Швеції та України. На конференції заслухано близько 40 доповідей, які стосувалися багатьох проблем сучасної археологічної науки в межах, визначених загальною тематикою.

Однією з провідних проблем, обговорених під час пленарних засідань, було визначення хронологічних меж та умов виникнення найдавніших східнослов'янських міст — «градів», їхнього місця і значення на зламі двох історичних епох — руйнації старих родоплемінних інституцій та формування єдиних державних механізмів епохи Київської Русі. Ці проблеми у своїх доповідях відобразили П. Толочко, О. Моця, А. Кірпи́чников, М. Котляр, В. Петрашенко, Б. Звіздецький, В. Ричка, В. Седов, Г. Штихов, Є. Шинаков та деякі інші.

Значна частина доповідей стосувалася проблем походження, датування, визначення етнокультурних чинників окремих археологічних пам'яток та елементів матеріальної культури укріплених градів кінця I — початку II тис. н. е. (Л. Іванченко, С. Климовський, В. Козюба, В. Коваленко, Ю. Ситий, О. Колибенко, О. Комар, О. Сухобоков, Р. Лівох, В. Майко, О. Майоров, І. Мовчан, А. Козловський, М. Ієвлєв, О. Приходнюк, О. Тпрабукін, А. Томашевський, М. Філіпчук).

Деякі доповіді присвячувалися загальним проблемам ремісничої діяльності у найдавніших східнослов'янських містах. Зокрема, Н. Єніосова, Р. Мітоян і Т. Сарачева проаналізували срібні вироби з південно-руських земель IX—XI ст., а С. Павленко — обробку пірофілітового сланцю на городищах Овруцького кряжа. О. Журавльов на підставі остеологічних матеріалів із розкопок останніх років зробив спробу визначити роль тваринництва та мисливства в господарстві стародавніх древлян VIII—XIII ст.

Учасники і гості конференції оглянули виставку-експозицію, розгорнуту у краєзнавчому музеї м. Коростеня. На ній були представлені численні артефакти VI—XVII ст., здобуті під час археологічних розкопок городищ літописного Іскоростеня експедицією АІ НАНУ у 2001—2004 рр. Крім

Підготовка демонстраційного розкопу на городищі № 3 літописного Іскоростеня

того, були оглянуті пам'ятки стародавнього міста: курганні некрополі і посад Іскоростеня, де демонструвалися досліджені у 2004 р. об'єкти.

Учасники конференції здійснили автобусну екскурсію до с. Немирівки, де до цього часу зберегаються залишки кургану «Ігорева могила», а також побували у м. Овруч (літописний Вручій).

Конференція одностайно прийняла резолюцію, що підтримала ідею створення у м. Коростені історико-археологічного заповідника «Стародавній Іскоростень», проведенні подальших археологічних досліджень, а також звернення до Кабінету Міністрів і Верховної Ради України щодо відзначення на загальнодержавному рівні у 2005 р. 1060-річчя першої літописної згадки про місто і 1300-річчя з моменту його виникнення.

До початку роботи конференції було видруковано збірку наукових праць її учасників «Стародавній Іскоростень і слов'янські гради VIII—X ст.» загальним обсягом 37 друкованих аркушів.

Одержано 29.12.2004

Б.А. ЗВІЗДЕЦЬКИЙ

ПАМ'ЯТІ ОЛЕГА МИХАЙЛОВИЧА ПРИХОДНЮКА

На 64-му році пішов з життя Олег Михайлович Приходнюк — видатний вчений доктор історичних наук, провідний науковий співробітник Інституту археології НАН України, Лауреат Державної премії України у галузі науки і техніки.

Олег Михайлович Приходнюк народився 19 травня 1941 р. у м. Хмельницькому. Вищу освіту здобував на історичному факультеті Черні-

вецького державного університету і вже тоді брав активну участь у роботі археологічних експедицій. По завершенню навчання у 1964 р., працював у Хмельницькому краєзнавчому музеї, у Кам'янець-Подільському педагогічному інституті та проходив строкову службу в армії. У 1967 р. О.М. Приходнюк вступив до аспірантури Інституту археології НАН України, після успішного